

AMR

circular 125

AMICS DE L'ART ROMÀNIC

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

agost - setembre 1993

Institut d'Estudis Catalans

—

Carme, 45-47

—

08001 Barcelona

EDITORIAL

La història se'ns presenta, moltes vegades, com quelcom estàtic, sense el reflex d'una de les característiques essencials, la dinàmica/la cronologia —ahir, avui, demà—, concepte bàsic per a poder conèixer qualsevol procés històric. Oblidar aquesta realitat, el temps, comporta una deformació que fa difícil explicar i comprendre un esdeveniment. Si estudiem un edifici civil, militar o religiós d'època romànica o gòtica descobrim moltes contradiccions arquitectòniques, topem amb esculls que ens fan difícil explicar, amb lògica, el seu procés de construcció. La documentació conservada, fora de casos excepcionals, no ens ajuda a aclarir les incògnites, els punts foscos. Les modificacions estructurals no les hem de pensar, tan solament, des de l'òptica de l'art-arquitectura sinó també de la mateixa utilització de l'edifici al llarg dels segles.

Moltes restauracions de monuments són massa arqueològiques, tan perfectes que poden induir a equivocacions, ja que l'edifici, el seu origen, podia presentar una realitat constructiva diferent, no tan propera a un model ideal. En fi, la restauració ha esborrat la història del monument, perquè aquesta restauració ha estat feta amb criteris mancats d'una acurada recerca i estudi de l'evolució de l'edifici i les causes que el van generar i a la vegada deformar.

La continuïtat d'utilització d'una construcció sigui religiosa, civil o militar dóna a l'estructura arquitectònica una complexitat que fa difícil poder-nos apropar a una consideració del possible edifici primitiu. Els castells, potser els edificis que han estat més vulnerables pel pas del temps i pel seu abandonament, o les esglésies romàniques modificades per capelles gòtiques o barroques resultat de noves devocions o rúbriques de culte presenten problemes impossibles d'escatir. El desig d'un retorn a la primitiva estructura del monument i que les modificacions no es conserven, des d'un punt de vista historiogràfic no té cap mena de sentit. El problema sempre és el mateix: restaurar o/i conservar.

No oblidem que els monuments tenen una vida, que s'ha de valorar la realitat d'unes modificacions fetes no per un caprici o moda sinó com a una realitat vital i històrica de la construcció.